

De la nit al dia, el boletaire s'ha convertit en "caçador de bolets". Ho proclama un espai de TV3 que s'emet enguany per segon cop, i també el llibre del programa, *Caçadors de bolets* (Televisió de Catalunya – La Magrana). *Vilaweb* i *El Punt Digital* poden titular que "un centenar de persones continuen buscant el caçador de bolets perdut". Al mateix temps, l'expressió "caçar bolets", reduïda a una àrea geogràfica limitada, la del nord-est, del Ripollès al Rosselló i la Selva –sense ser-hi, a més, ni única ni dominant– es generalitza. Fa gràcia i dona joc. Permet fer-se el creatiu. L'escriptor barcelonès Ramon Solsona, per exemple, parla de "la caça i captura del bolet". (*A paraules em convides*. Columna, 2005).

Però mai fins ara, ni a les comarques on parlen "d'anar a caçar bolets", no havien pensat en el "caçador de bolets". El caçador, com en són testimoni la cançó popular, les llegendes, els refranys i les dites, és només el d'animals de bosc. I per molt que penses sin que es va "a caçar bolets", la persona que hi anava no es podia convertir en caçador perquè mai no s'ha anat "a caçar bolets", com tampoc no s'ha anat a "caçar caragols", com molta gent diu per culpa d'un lamentable malentès en el qual han caigut fins i tot els lingüistes, bo i començant per Francesc de B. Moll i Joan Coromines.

Com es possible, s'haurien d'haver preguntat els lingüistes, que una mateixa paraula designi dues activitats tan diferents –una de les quals comporta una acció violenta, de mort, de sang– portades a terme en el mateix escenari, el bosc?

Francesc de Borja Moll va donar per bona la frase "hem anat a caçar bolets". Els lingüistes del Rossellonès, com Renat Botet (*Vocabulari rossellonès*), la mateixa frase: "Me'n vaig a caçar bolets cap a Font Freda." I Joan Coromines va recollir les expressions "anar a caçar bolets" i "caçar caragols".

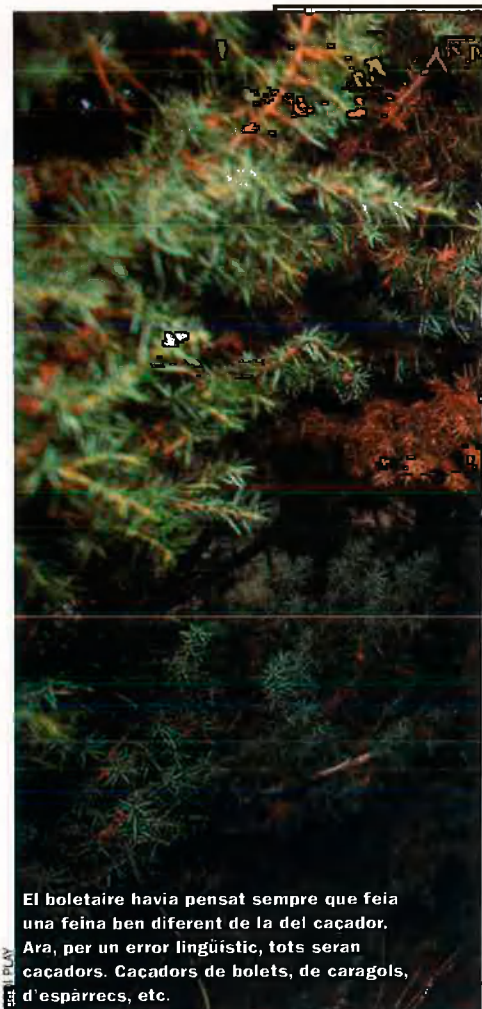
Joan Coromines ha de constatar, però, que "la gent de Barcelona i del Maresme critica la de la Selva quan diuen 'anar a caçar bolets', com si cometessin una improprietat abusiva, en aplicar-lo a objectes que no fugen; però no solament diuen això els cercadors de

Per culpa d'un malentès lingüístic, el nom de "boletaire" compta amb un competidor aberrant, "caçador de bolets". L'invent, promogut per TV3 i seguit per molts articulistes i editors, neix de substantivar –cosa que la llengua no havia fet mai– la persona que "va a caçar bolets". El problema és l'expressió "caçar bolets", mal entesa per la majoria de parlants i lingüistes.

El lamentable invent del "caçador de bolets"

bolets, perquè a l'Alt Empordà usen 'caçar caragols'".

Coromines recull la sorpresa lingüística de la gent de Barcelona i del Maresme, però no s'atura a reflexionar si aquesta sorpresa té fonament, és a dir, si hi ha cap improprietat en l'expressió, com pensa aquesta gent. L'autor del *Diccionari etimològic i complementari de la llengua catalana* hauria sospitat de l'expressió, com fa la gent de Barcelona i del Maresme, si hagués pensat que no té sentit que un mateix mot designi l'acció de sortir al bosc per capturar un senglar o una llebre, que normalment només feien els homes de la

El boletaire havia pensat sempre que feia una feina ben diferent de la del caçador. Ara, per un error lingüístic, tots seran caçadors. Caçadors de bolets, de caragols, d'espàrrecs, etc.

casa, i l'acció de sortir al bosc per recollir un rovelló o un fredollic, o agafar un cargol, que ho fan homes i dones, grans i petits, sense necessitat de cap arma. Llavors, potser hauria fet una recerca més exhaustiva de totes les variants de "caçar" –només va interessar-se a fons per les que li calia per demostrar-ne l'etimologia– i hauria vist que existeix, ben documentada, una variant de caçar que és sinònim de buscar, acaçar.

El verb acaçar no té només el sentit de perseguir, l'únic en el qual pensa Coromines, el més conegut. Acaçar té un segon sentit, ja ben recollit per

Pompeu Fabra, que és “afanyar-se a obtenir”.

Aquest segon sentit també el reporta l'Alcover/Moll, i més a fons: “cercar amb sol·licitud i tenacitat una cosa; desitjar, procurar obtenir.” A més, “acaçar”, en el sentit d’“anar acaçar”, vol dir, segons el mateix diccionari, ésser una cosa molt cercada. Dos exemples: “la llenya fina va molt acaçada”, és a dir, molt buscada, buscada amb tenacitat –com els bolets i els cargols!– i “tan acaçats –és a dir, tan buscats– van per aquí els bon amics, que no és cosa de perdre'n un.”

Tant Moll com Coromines van creure en la bondat de “caçar bolets” i, per tant, no van sospitar, com van fer-ho la gent de Barcelona i del Maresme, que l'expressió “anar a caçar bolets” fos incorrecta. No se'ls va passar pel cap que l'expressió demanava una solució. En no veure-hi cap problema, no van pensar a fer-hi cap correcció. No van adonar-se que el verb és “acaçar”, verb

que perd la vocal inicial quan va precedit de la preposició “a”. Per desgràcia, “acaçar bolets” s'usa gairebé sempre, i sempre, en els casos reportats pels lingüistes, en frases que demanen la preposició “a” davant del verb.

Quan, excepcionalment, el mot no és precedit per la preposició i els parlants l'han sabut mantenir a consciència, el mantenen ben diferenciat del significat i el significat de “caçar”, i la cosa queda llavors ben clara. Un exemple. A la pàgina web de la casa rural Mas Terrades de Serinyà, al Pla de l'Estany, llegim: “Aprofiteu per fer l'activitat que us agradi: acaçar bolets o caragols, cacera, passejar, banyar-se al riu, pesca esportiva...” Pla bé saben, els pagesos d'aquest mas, que la cacera és només la d'animals salvatges!

Francesc de B. Moll tampoc no va pensar en aquest “acaçar” quan li van dir que al nord-est peninsular se'n van “a caçar bolets”, encara que els informants, si més no alguns, pensessin

en “anar a acaçar bolets”, tot i pronunciar “caçar”. No va veure que era una impropietat abusiva no només “caçar bolets” sinó les restants aplicacions de “caçar”, en el sentit de “buscar” que reporta: “va a caçar fems pels camins”; “vaig a caçar el pare, que no sé on és”; “jo vinga a caçar l'oració al missal, i no la trobava”; “vaig a caçar feina”. Si existís el que Moll pensava que existia, caldria parlar, doncs, dels caçadors de fems, com ara parlem de caçadors de bolets.

Aquest malentès s'hauria pogut desfer si la filologia catalana hagués comptat amb una bona i digna colla de successors dels homenots Fabra, Moll i Coromines, però, com se sap, el que s'ha fet, en comptes d'avançar, és anar enrere. És prou notori que els lingüistes escollits per l'Institut d'Estudis Catalans per modernitzar el diccionari Fabra, malalts d'espanyolisme i empoïtrats per la lingüística estructural, no havien llegit ni el Fabra, perquè en conserven la majoria d'errors, ni els diccionaris posteriors que el milloraven, en especial el Moll o el Coromines.

Si ningú no atura l'expressió “caçador de bolets”, ben aviat el terme “caçador”, sol, quedarà coix, i caldrà especificar de quina mena de caçador parlem, si del caçador d'escopeta o del caçador de cistell; si parlem del caçador de senglars o dels caçador d'espàrrecs i de musclos, perquè també es van “a acaçar” –pronunciat “a caçar”– espàrrecs i musclos.

Ja no es podrà escriure, com hem llegit, que “un home que buscava bolets es troba amb un caçador i aquest li aconsella llençar-los, perquè són verinosos”, perquè el lector pot pensar que el caçador n'és de bolets i per això sap quins són verinosos.

I les noves generacions que s'interessen pels nostres mites no sabran, a primer cop, quan s'assabentin de l'existència de la cançó popular del Bon Caçador o bé de la llegenda del Mal Caçador, ja sigui directament o bé a través de les recreacions literàries realitzades per Joan Maragall, Josep Maria de Sagarra i Josep Romeu i Figueras, si són caçadors d'animals o de bolets.

Lluís Bonada